
ТЕМА III

БОГАТСТВО И БРЗИНА СУ ОНО ЧЕМУ СВЕТ ТЕЖИ И ЧЕМУ СЕ ДИВИ

Дејвид Хокни: *Гароуби Хил* (1998)
Музеј лепих уметности,
Бостон, САД

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

РАСПУКЛО РИВАЛСТВО

Између двије обале праисконске ријеке градио је неки краљ спону - мост. Ријека је текла тромо. Сувише споро за пловидбу, сувише брзо за гажење босим ногама. Вијугала је мирно кроз равне тјеснаце далеких мљечнољубичастих планина и у гутљајима клизила ка мору. Између двије обале, једне мекане, мочварне и житке, још ненастањене, и друге тврде, сељачким ногама утабане. Између двије границе текла је ријека, а један човјек је градио преко ње мост.

Рећи да је мост био његова идеја било би глупо. Као све корисне ствари, мост је био скромног поријекла. Дуго, од кад се памти, лежали су преко рјечице трули балвани. Можда би и отплутали, гоњени хладним вировима, да их нису упорни људи опет изнова постављали. Скратити путовање до друге обале било је вриједно смртног ризика. Жртвовао се живот и коцкала судбина, вјеровало се склиским даскама и громадинама, јер за непун сат стизало се до друге обале. Без њега путовање би се отегло и растегло у драгоцјеном времену.

Једнога дана прочуло се да сусједна краљевина преко исте (ако не исте онда сличне) ријеке гради мост. Дани дрвене мостовске скаламерије били су одбројани, а краљ завидан и киван. Убрзо је сва тежина људске жеље сручена на мост. Развио се план. Од дрвеног костура моста требало је извајати готичко здање. Од нестабилног ризика створити каменито чврсту извјесност. Требало је што брже.

Краљ је градњу лично надзирао. Тежио је савршенству. Сваки корак био је у његовој моћи, прожет сулудом жељом за богатством и нестрпљењем. Краљ је журио, а убрзо се између двије краљевине распукло ривалство и разломио рат. И као што су за нови костур моста обарана стабла букве, брезе и храста, рушиле се шуме, тако су падали и односи двију краљевина. Захладњело је. Падао је први снијег. Мекана обала добила је полеђену корицу, а тврдо тло бијели покривач. Мрзнуло је. До те зиме већ је дрвена конструкција надвисила ријеку. Мир је излазио из дугих дасака, повремена шкрипа и пуцкетање дрвета испаравали су натегнуто. Али краљ је горио, пламтио. Све је било споро, исувише споро и бијело. Једноставно, сувише једноставно. И рат – све се у човјеку жарило. Полако се тај жар ширио ка вани, ка удовима. Топило се. Камен се довлачио и обликовао. Први блокови, они по којима се корача, сигурно су заузели своје вјечно мјесто. Прве сјене пале су на ријеку. Ипак, у краљу су сјенке обитавале већ дуже и облијетале око његове пихтијасте душе. Замрачивале су је и притискале. Стандарди рада су

ОГЛЕДАЛО

нагло опали. Вријеме је тријумфовало над савршеним. Мост је запао у кризу. Блокови су уз плусак пропадали у воду, а мекана обала је попуштала. Притискајући и ослањајући се на другу обалу, мост се кривио. Катастрофа је наступила. Узалуд се сипао пијесак и поправљао мост. Због тежине и брзине подлегла је душа, човјекова и краљевска. Вријеме је победило и човјека. Да се само брже градило, мост би био готов и прије но што би почео тонутути. Тад би био заокружен и као такав наивно чврст.

Но иако су хладни блокови пораза утиснули свој траг у краља, он се борио. Враћао је. Расипао се богатством. Можда је мост потонуо, али није идеја. Душа је тонула, а материја цвјетала као и балустраде моста. Ако не може бити прав, бар може бити симетричан! Савршен у форми. Прекићен. Презасићен. Ограду моста засули су каменом-живи цвјетови, гроздови, врхови и шиљци. Фасада је расла. Рупице, хиљаде рупица на рељефима китњасто су се провлачиле међу лијанама од црног вулканског камена, између гранитних, тешких представа Сунца и Мјесеца. Готички украси и безобличне статуе низане су несавјесно без мјере. Право је чудо да се од тежине мост није срушио. Потонуо је, истина, још нешто мало у глину друге обале и стране. И краљ је гледао како се у рађању сунца кроз пукотине те шећерне глазуре провлаче зрачице свјетла и сјенама шарају покретни живот воде дајући јој илузију мира. Увече у експлозији црвене, црнила се паукова мрежа украса и ноћ је долазила раније. Краљ је сијао. Не само да је надмудрио вријеме богатством, већ га је и претекао. Био је бржи. У знак побједе разапето је неколико мермерних лављих глава по мосту. Балустраде су изгледале неприродно, а мост као исфрустрирана, затворена, гњевно-раздражљива смјеса неукуса. А изгнаник, краљ је славио „савршени“ мост, како га је назвао.

Прошло је од тада доста. Четири вијека, а ријека тече. Трен је збрисао у земаљском времену. Краљ је бијесно скончао, како је и живио. Убило га је дијете. На његовоме мосту шетала је једног сумрака у мрежи сјена моста-наказе кћи краљева. Шетала је и нелагодно запазила грешку. Глава једног мермерног лава није имала очи. Био је слијеп! Мост је био асиметричан. Жртва брзе грешке пренагомилавања. Када је то сазнао и форма кад је пала у ријеку, краљ је себи одузео живот, брзо и раскошно. Бацио се са моста подређујући се времену, снијегу, и складу. Жртва богатства и брзине скончала је у коначности и непокретности.

Филип Јокић

Средњошколски центар *Источна Илица*,
Источно Сарајево
Ментор: проф. Слађана Босиљчић Брајовић

NAUČIMO DA SE SMEJEMO, STVORIMO USPOMENE: ŽURIMO POLAKO

Da li ste nekada imali osećaj da život „prolazi” pred vama, ili ste nekada poželeti da sve oko vas naprosto stane da biste makar i kratko uživali u vremenu koje imate: da imate moć da zaustavite vreme i da u njemu zaledite sve oko vas? Da budem iskrena sa vama, ja jesam.

Vodimo se mišlju da za sve ima vremena, često kroz šalu kažemo da „ništa neće pobeći” i „dobre stvari вреди čekati”. Često izgovaramo i rečenice koje su nam, nažalost, postale i uzrečice: „Uživaću kada još ovo završim”. Znaite, zapravo, to i jeste problem. Živimo ovaj život, ali u njemu ne stizemo da uživamo. Neprestano lažemo sebe i ljude oko nas, zavaravamo se iluzijama i maštom. Živimo u uverenju da vremena ima i da ćemo sve stići da uradimo.

Međutim, ono što ne vidimo ili nismo u stanju da vidimo, jeste da uzalud trošimo sebe i svoju energiju na prolazne, ali naizgled nebitne stvari. Kada se zaista zapitamo da li je stvarno bitno da predamo neki rad, dođemo na posao subotom ili da se javimo na neki „bitan” poziv? Da li su sve te stvari zaista bitne?

Verovatno sada, dok čitate ovo, vrtite glavama ne odobravajući ono što ovde pišem. Od vas tražim samo jedno, a to je da razmislite dobro o mom sledećem pitanju. Koliko puta niste uradili nešto što ste zaista želeli? Koliko puta ste ostali kod kuće radeći iako ste želeli da izađete sa prijateljima ili da gledate neki film? Koliko puta ste propustili subotnje popodne sa porodicom jer posao ne može da čeka do ponedeljka? Mnogo, zar ne? Toliko da ne možete ni sami da se setite. Sada, molim vas da ponovo razmislite. Šta ste radili tog subotnjeg popodneva na poslu? Koji važan izveštaj ste morali da predate? Koji je to telefonski poziv koji niste mogli da odbijete ili test na koji ste morali da izađete?

Ne sećate se, zar ne?

Ono što pamтите jesu tužna lica i propuštene prilike. Rođendan na koji niste otišli, film koji niste gledali ili tužno lice vašeg deteta kada

---

OGLEDALO

---

ste mu po ko zna koji put rekli da ne možete da provedete vreme sa njim. Pokušajte da se setite koliko ste tada bili razočarani, nezadovoljni sobom i besni na okolnosti. Sada, mogu da zamislim lica vas koji ovo čitate i verovatno pokušavate da se opravdate. Pokušaću da pogodim šta mislite: „Od tog testa mi je zavisila ocena”; „Moje dete zna da ga volim i da ovoliko radim zato što moram, a ne zato što želim”; „Naravno da ne smem da se ne javim šefu”; „Gledaću sledeći film, bitnije je da završim ono što je planirano”. Čini se kao da se brigama i obavezama ne nazire kraj, a vremena je sve manje.

Slažem se sa vama da obaveze jesu bitne i nikako ne bi valjalo da ne završimo ono što smo planirali. Ali koja je cena koju zauzvrat plaćamo? Živimo u vremenu koje toliko brzo prolazi da jedva uspevamo da ga sustignemo. Postavili smo sebi ciljeve u životu i zaslepljeno težimo ka njima. Tim visoko postavljenim ciljevima valjda stremimo ka afirmaciji, bila ona lična, ili ona koju dobijamo u društvu ili na poslu. Težimo ka postizanju uspeha ili jednostavno pokušavamo da zaradimo novac kako bismo izdržavali porodicu. Međutim, ono što ne vidimo ili pak ne želimo da priznamo sebi, jeste da se krećemo po jednom životnom obrascu. „Trčimo” ka delu našeg života u kojem ćemo se osvrnuti unazad i zapitati se čemu sav naš trud, koliko smo cenu morali da platimo, da li smo zapravo ispunjeni i sećamo li se momenata kada smo bili zaista srećni ne radeći ništa.

Izgleda mi da taj obrazac koji sam malopre pomenula ide nekako ovako: upisati dobru srednju školu, učiti, upisati dobar fakultet i, ako je moguće, biti na budžetu, učiti da bismo ostali na budžetu, završiti fakultet, raditi jer neko mora da otplaćuje studentski kredit, naći dobro plaćen posao, raditi, dobiti unapređenje, raditi, štedeti novac, zasnovati porodicu, školovati decu, raditi. Primećujete da se jedna reč ponavlja previše puta? Toliko smo zaneseni radom, postizanjem ciljeva, zgrtanjem novca i ostvarivanjem ideala. Mislimo da ćemo se odmoriti ili da će postati lakše.

Čekajte, penzija? Tada ste mislili da se odmorite? Međutim, vreme u kojem živimo je takvo da ćete u tom periodu verovatno još raditi. Stigla su deca, krediti, fakulteti - sve to neko treba da otplati. Dakle, kada zapravo mislite da usporite i uživajte sa ljudima koje volite, radeći stvari koje vas čine srećnim?

Ne, ne pokušavam da kažem da ne treba raditi naporno na ostvarenju svojih ciljeva. Naprotiv, ja sam jedna od tih „radoholičara”. Ali ono čega se plašim jeste da će, kada budem zastala, već biti kasno. Sada kada se osvrnem, da, uradila sam neke neverovatne stvari. Trudila sam se i žrtvovala mnogo, uspevala sam i ponosna sam na sebe. Sve što sam u svojoj glavi zacrtala, ostvarila sam. Ono što ne mogu da zaboravim jesu sreća i umor koje sam osećala pri ostvarivanju svakog cilja.

To je ono što osećate, zar ne, to vas pokreće? Pored uspeha, znate

---

čega se još sećam i čije posledice osećam? Razmišljam o onim sitnim trenucima koje sam žrtvovala. Nisu to krupne stvari, izlazak sa prijateljima u bioskop, rođendan najbolje drugarice, šetnja u parku, fudbal sa mlađim bratom. Pored toga, razmišljam o stresu i pritisku koji su bili konstantni, a na koje se nikada nisam navikla. O bolovima u glavi, nespavanju i konstantnom strahu od neuspeha. Želim da budem potpuno iskrena sa vama, sav taj napor i zalaganje jesu u neku ruku bili zato što su me neke od tih stvari činile srećnom, ali su delom i zbog lične afirmacije, afirmacije od strane društva, zbog straha da neću upisati dobar fakultet, završiti na budžetu i straha od razočaranja. Ne mislim na sebe, plašim se da ne razočaram ljude koji su toliko uložili i verovali u mene. Znate šta je još strašnije? Ako ne uspem, čemu onda tolike žrtve? Čemu onda odlazak toliko ljudi iz mog života? Čemu onda toliko neprospavanih noći, košmara i žrtvovanog vremena sa porodicom i prijateljima?

Upravo to pokušavam da vam predočim. Dobila sam ono čemu sam težila, ali su gubici bili veći. Žrtvovala sam vreme provedeno sa prijateljima i porodicom, vodeći se mišlju da će oni uvek biti tu. Znate šta? Bili su. Ali samo kao figure u mom životu, nismo pričali, smejali se i provodili vreme zajedno. Više nisam znala čemu se raduju, zašto moja drugarica crveni ili sa kime se druži moj brat. Više nismo delili tugu i radost, nisam imala kome da se poverim iako su sve vreme bili tu, iako nisam ostala sama. Usled tolike napetosti u ostvarivanju ciljeva, na tom putu sam izgubila mnogo, ali tada toga nisam bila svesna.

Čitajući ovo, sada polako počinjete da prepoznajete sebe, zar ne? I vi, kao i većina ljudi, radite da biste izdržavali sebe i svoju porodicu. I vi, verovatno, učite danonoćno zbog stipendije ili važnog ispita. I vi ostajete na poslu duže da biste završili izveštaje. I vi, kao i ja, sada žalite za nekim trenucima koje nećete vratiti.

Zato želim da vas, pre nego što završim sa pisanjem ovog rada, zamolim još nešto. Nemojte odmah da me odbijate, pokušajte i videćete da ćete biti srećniji. Zaboravite na obrazac, ne razmišljajte toliko o obavezama, imajte na umu da one zapravo nisu toliko strašne i neostvarljive. **Naučite da se smežete** i da činite sebe srećnim. Pokušajte da jednom stavite sebe na prvo mesto. Zaboravite na brzinu kojom se danas živi, na novac, na tehnologiju i sve ono što vas čini nervoznim. Okružite se ljudima koje volite i koji vas čine srećnim. Nemojte da odustajete od svojih ciljeva, ali, takođe, nemojte da dozvolite sebi da ih stavite na prvo mesto među prioritetima, jer oni nekad to nisu.

Hajde da zajedno pokušamo nešto, i vi i ja. Hajde da zastanemo i pokušamo da zaista dišemo - kako ono kažu - „punim plućima“. Hajde da ne brinemo toliko, da uživamo u svakoj sekundi dana jer se takav više neće ponoviti. Hajde da zagrlimo ljude koji su nam uvek bili podrška i da im kažemo koliko ih volimo. Hajde da prekinemo toliko da žurimo i da shvatimo da novac i uspeh nisu ono najbitnije. Hajde da zajedno

---

OGLEDALO

---

pokušamo da **stvorimo uspomene**, da kada se jednog dana budemo osvrnuli, ne žalimo za onim što smo radili.

I zapamtite: *Festina lente*. (Žuri polako.)

Mina Čeperković

Gimnazija Vrnjačka Banja

Mentor: prof. Andrijana Matović Radonjić

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

4. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ

Конкурс за средњошколце Србије и региона
у три категорије: **поезија, кратка прича и есеј**

На конкурсима могу учествовати ученици из земаља региона (Црна Гора, Република Српска, Босна и Херцеговина, Хрватска...) са једном песмом, једном кратком причом и једним есејем. Обавезно је навести назив рада, име и презиме аутора и разред, име професора/ментора, адресу школе, контакт телефон и имејл адресу.

Радове слати најкасније до **31. марта 2019.** године, у електронској форми на адресу ogledalo.blagovest@gmail.com, а песме на olgicarajic@gmail.com

Текст, ћирилицом или латиницом, треба да буде откуцан у фонту Times New Roman, величине 12. Кратка прича и есеј не би требало да прелазе 2 странице, односно 3600 карактера.

Стручни жири извршиће избор најбољих радова, доделити по три награде у свакој категорији, а најуспешнији радови биће штампани у мајском броју часописа **ОГЛЕДАЛО**.

Свечана додела награда биће 17. маја 2017. у 12 сати.

ΟΓΛΕΔΑΛΟ
